

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2005-3512

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Simanainen, Mari			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kenraalikuvernööri Menšikov Suomen venäläistäjänä : Toiminta Venäjän valtakunnanneuvostossa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2005-09-15	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 127
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Kenraalikuvernööri Menšikovia ja hänen kenraalikuvernöörikauttaan (virassa 1831-1855), kuten kenraalikuvernöörihallintoa ylipäänsäkin, on meillä tutkittu vielä hyvin vähän. Tähänastinen tutkimus onkin siten keskittynyt selvittämään lähinnä kenraalikuvernöörin asemaa ja roolia osana Suomen keskushallintoa. Sen sijaan Suomen kenraalikuvernöörien asema ja merkitys osana valtakunnan ylintä hallintoa on pysynyt lähes täysin tuntemattomana alueena. Kuitenkin, varsinkin koko virkakautensa Pietarissa pysytellyt Menšikov, toimi myös siellä Suomen edustajana ja asioiden ajajana silloin, kun Suomea koskevia asioita käsiteltiin valtakunnanneuvostossa, ministerikomiteassa ja neuvoa-antavassa senaatissa. Tämä pro gradu -tutkielma tarkastelee nyt Suomen kenraalikuvernööriä tästä "valtakunnallisesta" näkökulmasta yhden, ehkä suosituimman kenraalikuvernöörimme, ruhtinas A. S. Menšikovin osalta tutkimalla hänen toimintaansa Venäjän valtakunnanneuvostossa.</p> <p>Tarkoituksena on ollut selvittää mitä Suomea koskevia asioita hänen virkakaudellaan valtakunnanneuvostossa käsiteltiin, mikä oli niissä Menšikovin osuus ja millaiset olivat niistä tehdyt päätökset. Erityisen mielenkiinnon kohteena on lisäksi ollut tarkastella kuinka etenkin uudempaa historiankirjoitustamme hallitseva kuva Menšikovista Suomen puolustajana sopii tähän toimintaan. Puolustiko ruhtinas Suomea ja sen oikeuksia myös valtakunnanneuvostossa?</p> <p>Tutkimuksen edetessä kävikin pian selväksi, että tuohon vallitsevaan käsitykseen oli tehtävä muutamia korjauksia ja lisäyksiä. Menšikovin tekemät Suomea koskevat esitykset ja hänen antamansa lausunnot kun tuovat selvästi esille poliittisen ohjelman, jonka oli tarkoitus edistää hänen haltuunsa uskotun kenraalikuvernementin venäläistämistä. Ja tuota ohjelmaa hän pyrki valtakunnassa myös aktiivisesti toteuttamaan. Myös Menšikov oli siis perinteisen perustuslaillisen historiankirjoituksen näkökulmasta katsottuna Suomen venäläistäjä, mutta oli hän myös Suomen puolustaja, kuten niin sanottu historiarevisio on korostanut. Tässä tutkimuksessa esitetään siten uusi tulkinta Menšikovista Suomen kenraalikuvernöörinä; tarkoituksena on luoda "synteesi" perustuslaillisen "teesin" ja historiarevision "antiteesin" välille.</p> <p>Tutkimuskohteensa puolesta tämä työ edustaa pitkälti perinteistä, valtiokeskeistä poliittista historiaa. Yhtenä perusmetodisena lähtökohtana on kuitenkin ollut huomioida myös yksilön merkitys historiassa - Menšikovin henkilökohtaisen aseman merkitys ja vaikutus hänen toiminnalleen valtakunnanneuvostossa - sillä etenkin Nikolai I:n ajan Venäjän suosikkihallintoon perustuvaa hallintokulttuuria on mahdotonta ymmärtää keskittymällä yksin instituutioihin. Lisäksi, joskaan ei niinkään perusmetodisena lähtökohtana kuin tutkimustulosten seurauksena, tutkimus edustaa myös niin sanottua kontrafaktuaalista historiaa; Menšikovin toisenlainen asema valtakunnassa olisi hyvinkin voinut johtaa myös toisenlaiseen Suomen suuriruhtinaskunnan historiaan.</p> <p>Tutkimuksen tärkeimmän lähdeaineiston muodostavat Kansallisarkiston niin sanotusta Neuvostoliiton mikrofilmikokoelmasta löytyvät valtakunnanneuvoston asiakirjat sekä Menšikovin arkisto. Valtakunnanneuvoston osalta merkittäväksi lähteeksi osoittautui neuvoston 100-vuotisjuhlahistoria.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>kenraalikuvernöörit - autonomian aika</p> <p>A. S. Menšikov</p> <p>valtakunnanneuvosto - Venäjä</p> <p>Suomi - historia - 1831-1855</p> <p>Suomi - keskushallinto - autonomian aika</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			